

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 maja 2013 roku w sprawie z powództwa Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. przeciwko E. B. (1) o zapłatę na skutek skargi E. B. (1) o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt I Nc 910/11 Sąd Rejonowy w Skierniewicach w punkcie 1. oddalił skargę, a w punkcie 2. przyznał adwokatowi C. Ś. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Skierniewicach kwotę 2.952 zł, w tym 23% podatek VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu E. B. (1).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w następującym stanie faktycznym: wobec zaległości z tytułu zapłaty należności za korzystanie przez pozwanych E. B. (1) i E. B. (2) z lokalu nr (...) przy ulicy (...) w S. w dniu 14 grudnia 2011 r. wydany został nakaz zapłaty o sygn. akt I Nc 910/11, którego dotyczy postępowanie w niniejszej sprawie, zobowiązujący pozwanych do zapłaty na rzecz powódki solidarnie kwoty 13.898,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2011 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu. Odpis tego nakazu zapłaty doręczono pozwanej w dniu 16 grudnia 2011 r.

W okresie od 7 czerwca 2004 r. do dnia 23 kwietnia 2009 r. pozwana przebywała w P. Opiekuńczo-Wychowawczej (...) w S.. Następnie do dnia 6 czerwca 2010 r. przebywała u swojej matki przy ulicy (...) w S.. Od dnia 6 czerwca 2010 r. zamieszkuje w lokalu nr (...) przy ulicy (...) w S.. W okresach od 6 do 25 stycznia 2006 r., od 6 sierpnia do 30 października 2006 r., od 2 stycznia do 22 lutego 2008 r., od 12 do 29 sierpnia 2008 r. oraz od 10 do 31 sierpnia 2009 r. pozwana przebywała na oddziałach szpitalnych z rozpoznaniem zaburzeń schizofrenicznych. W dniu 9 czerwca 2010 r. orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS ustalono, że pozwana jest całkowicie niezdolna do pracy na okres do 30 czerwca 2012 r. W dniu 8 listopada 2011 r. orzeczeniem Miejskiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. pozwaną zaliczono do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do dnia 30 listopada 2014 r., wskazując, iż niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia, a ustalony jej stopień datuje się od 29 września 2008 r. Uznano pozwaną za zdolną do pracy w warunkach pracy chronionej i w związku z tym przyznano jej rentę socjalną.

Podczas wizyty w poradni zdrowia psychicznego w dniu 23 września 2011 r. stwierdzono, że pozwana jest spokojna, dostosowana, w wyrównanym nastroju, afekt jest adekwatny do wypowiedzi, tok myślenia zachowany, wypowiedzi rzeczowe, pacjentka nie zdradza objawów wytwórczych i dobrze znosi ciężę. Podczas wizyty z dnia 1 lutego 2012 r. stwierdzono, że pacjentka radzi sobie z opieką nad urodzonym 2 miesiące wcześniej dzieckiem, mieszka z partnerem, ma dobre samopoczucie, nastrój wyrównany, nie zdradza objawów wytwórczych, jest w dobrym kontakcie słowno-logicznym, a tok myślenia jest zachowany.

Wnosząc skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt I Nc 910/11, uchylenie nakazu zapłaty w stosunku do E. B. (1) oraz oddalenie powództwa w stosunku do niej, pozwana E. B. (1) jako podstawę skargi wskazała to, że cierpi na chorobę psychiczną, a postępowanie w sprawie I Nc 910/11 było dotknięte nieważnością, gdyż pozwana nie była należycie reprezentowana i z powodu ciężkiej choroby psychicznej nie mogła samodzielnie przedsięwziąć czynności prawnych mających na celu ochronę jej interesów prawnych. Pełnomocnik pozwanej wskazał, że jego zdaniem postępowanie w sprawie I Nc 910/11 było dotknięte nieważnością, gdyż pozwana jako osoba niepełnosprawna nie była w nim reprezentowana przez kuratora.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji uznał, że skargę oparto na ustawowej podstawie wznowienia, którą stanowi brak należytej reprezentacji strony (art. 401 pkt 2 k.p.c.), oraz, że została ona wniesiona w terminie (art. 407 § 1 w zw. z art. 353² k.p.c.), co skutkowało wznowieniem postępowania w sprawie o sygn. akt I Nc 910/11 Sądu Rejonowego w Skierniewicach, o czym orzeczono w postanowieniu z dnia 8 sierpnia 2012 r. Skarga o wznowienie postępowania nie zasługuje jednak na uwzględnienie, pozwana bowiem nie udowodniła, że w sprawie o sygn. akt I Nc 910/11 zachodził brak jej należytej reprezentacji. Pozwana nie wykazała, aby w chwili, kiedy wydano nakaz zapłaty i doręczono jej jego odpis, znajdowała się ona w stanie, który nie pozwalałby jej na samodzielne prowadzenie swoich spraw, w tym na samodzielne prowadzenie sprawy I Nc 910/11. Co więcej, ze zgromadzonej w aktach dokumentacji medycznej oraz

z daty ostatniego pobytu pozwanej w szpitalu (sierpień 2009 r.) płyną odmienne wnioski. Wskazano tam, iż już w czerwcu 2011 r. pozwana samodzielnie zgłaszała się na wizyty lekarskie, była spokojna, w wyrównanym nastroju, jej afekt był adekwatny do wypowiedzi, wypowiadała się ona rzeczowo, nie zdradzała objawów wytwórczych i dobrze znosiła ciężę. Wobec tego tym bardziej nie sposób przyjąć za wiarygodne nieudowodnionych twierdzeń pozwanej, jakoby w czasie, kiedy doręczono jej odpis nakazu zapłaty, czyli w grudniu 2011 r. nie była ona w stanie samodzielnie podejmować racjonalnych decyzji.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła pozwana E. B. (1), skarżąc je w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na bezzasadnym uznaniu, że pozwana, w chwili kiedy wydano nakaz zapłaty i doręczono jej jego odpis, znajdowała się w stanie, który pozwalał jej na samodzielne prowadzenie swoich spraw, a co za tym idzie bezzasadne uznanie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodził brak należytej reprezentacji po stronie pozwanej E. B. (1), która podczas postępowania przed Sądem w sprawie I Nc 910/11 powinna być reprezentowana przez kuratora. Apelująca wniosła o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie, uchylenie nakazu zapłaty w stosunku do E. B. (1) i oddalenie powództwa w stosunku do niej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje uchyleniem zaskarżonego orzeczenia.

Sąd odwoławczy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, a w konsekwencji przyjmuje je za swoje.

W rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji stwierdził brak podstaw do uwzględnienia skargi o wznowienia postępowania zakończonym wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 14 grudnia 2011 r. bowiem skarżąca w istocie nie wykazała, że z powodu ciężkiej choroby psychicznej powinna być reprezentowana we wskazanej sprawie przez kuratora, a zatem by zachodził brak należytej reprezentacji po jej stronie. W ocenie Sądu Okręgowego powyżej przedstawione stanowisko wydaje się przedwczesne i sformułowane w oparciu o niekompletny materiał dowodowy. Sąd I instancji nie poczynił bowiem żadnych ustaleń pozwalających na stwierdzenie, czy pozwana w chwili wydania nakazu zapłaty oraz odbierając jego odpis w dniu 16 grudnia 2011 r., a także w okresie umożliwiającym jego zaskarżenie, była zdolna do przedsięwzięcia odpowiednich działań mających na celu obronę przed zarzutami strony powodowej. Należy bowiem zwrócić uwagę, że jak wynika ze zgromadzonej dokumentacji medycznej pozwana cierpi na zaburzenia schizoafektywne w typie depresyjnym i maniakalnym. Do cech zdiagnozowanej u powódki choroby (zespołu zaburzeń) zalicza się także okresowość występowania jej objawów, uniemożliwiających prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie, w tym należyte zadbanie o własne interesy. Z tego względu uwypuklone przez Sąd I instancji spostrzeżenia zanotowane podczas wizyt lekarskich pozwanej w czerwcu i wrześniu 2011 r. o wyrównanym nastroju pozwanej i braku objawów wytwórczych, nie mogą stanowić podstawy do oceny, że również w grudniu 2011 r., tj. w czasie wydania przedmiotowego nakazu zapłaty i jego doręczenia pozwanej oraz w czasie, gdy jego zaskarżenie było możliwe, pozwana znajdowała się w stanie pozwalającym na samodzielne prowadzenie przez nią jej spraw. Należy też podkreślić, że w dniu 8 listopada 2011 r. wobec pozwanej wydano orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności obowiązujące do 30 listopada 2014 r., wskazujące, że ustalony stopień niepełnosprawności datował się od 29 września 2008 r. W orzeczeniu tym stwierdzono, że wobec pozwanej wskazane jest korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (k. 10). Także lekarz orzecznik ZUS w dniu 9 czerwca 2010 r. stwierdził, że pozwana jest niezdolna do pracy do dnia 20 czerwca 2012 r. (k. 11). W świetle powołanych powyżej okoliczności zasadnym staje się wniosek, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy i nie dokonał zbadania zasadności zgłoszonych przez pozwaną zarzutów dotyczących prawidłowości postępowania o sygn. akt I Nc 910/11. W konsekwencji oddalenie skargi o wznowienie postępowania należy ocenić jako przedwczesne.

Na marginesie należy zaznaczyć, że wnioski i zarzuty skarżącej co do braku kuratora, który miałby reprezentować pozwaną w postępowaniu o sygn. akt I Nc 910/11, nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Jak słusznie uznał, Sąd I instancji pozwana nie została ubezwłasnowolniona ani całkowicie, ani częściowo, co wyklucza

działanie z nią jej opiekuna lub kuratora. Nie mógłby pełnić także kurator ustanowiony zgodnie z art. 183 k.r.io. Kurator, o którym mowa w tym przepisie jest powoływany tylko do niesienia osobie niepełnosprawnej pomocy, a nie do działania za nią. Nie jest więc jej przedstawicielem ustawowym (tak również orz. SN z 24 maja 1995 r., III CRN 22/95, OSN 1995, Nr 9, poz. 134), a osoba, dla której taki kurator został ustanowiony, zachowuje pełną zdolność do czynności prawnych. Nadto, jak wskazuje się w doktrynie ustanowienia kuratora na podstawie art. 183 k.r.io. nie uzasadnia choroba psychiczna, ta bowiem powinna prowadzić do ubezwłasnowolnienia i ustanowienia dla osoby ubezwłasnowolnionej opiekuna lub kuratora przewidzianego w art. 181 k.r.io. (Komentarz do Kodeksy rodzinnego i opiekuńczego, red. K. Pietrzykowski/J. Ignatowicz, Legalis).

Mając na uwadze powyższe w niniejsze sprawie zasadnym stało się uchylenie na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. zaskarżonego wyroku w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy weźmie pod uwagę wyrażone powyżej stanowisko co do podstawy wznowienia postępowania w sprawie i poczyni odpowiednie ustalenia faktyczne odnośnie stanu zdrowia psychicznego pozwanej w dacie wydania i doręczenia przedmiotowego nakazu zapłaty oraz w okresie, kiedy jego zaskarżenie było dopuszczalne, co umożliwi odniesienie się do zasadności skargi o wznowienie. W tym celu Sąd I instancji przeprowadzi – ze względu na stan zdrowia pozwanej również z urzędu – postępowanie dowodowe w celu należytego wyjaśnienia wpływu stanu zdrowia psychicznego pozwanej na jej zdolność do pokierowania własnym postępowaniem i należyтым zadaniem o swe interesy.

Biorąc pod uwagę wynik kontroli instancyjnej, Sąd Okręgowy stosownie do przepisu art. 108 § 2 k.p.c. pozostawił Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.